

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdívásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
 Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, fél évre 2 frt 50 kr, negyed évre 1 frt 25 kr. — Egyenlő száma ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok, és egyesületek, melyeknek tagjai egyenként előfizetnek, 4 frt-ért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
 Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.
 Kiadó hivatal: K - Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová hirdetmények s előfizetési pénzek küldendők.

Költségvetési vita.

(Folyt. és vége.)

A választó jogosultság a leghatalmasabb alkotmányos jog lévén, a vele üztött visszaélés törvénysértés, tehát a legkinálkozóbb ok arra, hogy siralmas elegiákat zengedezzenek róla és szakadatlan panaszokkal töltsenek be erdőt, mezőt. Eltekintve attól, hogy a választók összeírását nem a kormánytól függő állami közegek, hanem autonóm községi vagy törvényhatósági hivatalnokok állítják össze, tehát a kormány még legjobb vagy legrosszabb akarata mellett sem befolyásolhatja ezeket a tisztviselőket annyira, hogy a választói névjegyzék összeírásánál a hamisítás legyen az elv, az igazságmeg- a kivétel, miként az ellenzék állítja, mely különben maga sem bízik ezen egyoldalú állítás kellő hatásában. Összekapcsolja tehát az a lármás hír kolportálásával, hogy mindezeknek a lelketlen hamisításoknak egyedüli oka az, hogy Bánffy báró a költségvetés és némely sürgősebb törvényhozási ügyek elintézése után nyomban felosztatja a képviselőházat és a most egybeállított, a jövő évre szóló választói névjegyzék alapján márczius hóban megéjti az új választást és a mostani ellenzék teljes kiirtásával egy teljesen engedelmes, minden ízében homogén, akaratnélküli többséget fog létrehozni, melynek élén aztán nyugodtan tovább kormányozhatja ezt az országot a jövő ezredévben, melyet persze mindjárt a választások lezajlásától fogunk számítani, mint epokális kiindulási ponttól.

Mi már többször elmondottuk nézteinket ennek a képviselőháznak esetleges felosztatása tekintetében. Most sincs több okunk azon eshetőség mellett, hogy a házat okvetlenül fel kell osztatni. S azt hisszük, hogy az intéző körök is abban a véleményben vannak, hogy a milleniumi ünnepségek lezajlása előtt a ház felosztatásához folyamodni csak a legvégső szükségben kell. Demost megítélni, hogy a parlamenti helyzetben előállott ez a szükség, valóban nem lehet. Hisz a képviselőház alig tartott ülést a szünetek után. Ezen is csupa epizodikus ügyeket tárgyaltak, melyekre nézve még az ellenzéki pártok keblében sem volt teljes egyértelműség, a ház jelentékeny többsége pedig a kormány álláspontja mellett nyilatkozott. Az ellenzéki pártok közötti áramlatok ugyan némileg aggaszthatják a kormányt, mert ha a fúzió a két függetlenségi párt, valamint a fegyverbarátság ezen egyesült párt és a nemzeti párt s a velük eddig

egyesapáson induló Szapáry-töredék között létrejönne, az ellenzék agresszivitása nagyon kellemetlen lenne a mostani kormányra nézve. De ez csak legfeljebb térlenségre kárhoznátna a kormányt, amennyiben nagyobb alkotásokba alig foghatna.

Azonban az ugynevezett folyóügyeknél a számszerű többsége megmaradna a mostani kormánynak.

A legújabb időben azonban a kormány keblében felmerült személyes differenciáról is hallottunk, melyek állítólag az illető államférfiak közvetlen barátainak politikai párt csoportját mozgásba hozták, de ma már bizonyos, hogy ennek a válságnak nem lesz kihatása a szabadelvű párt egységére. Ez a csendes klikk-hulámlás a szabadelvű párt körben nem igen aggasztja azokat, kik a szabadelvű párt egységét és kormányképességét tartoznak megvédeni. Mindazonáltal bizonyos, hogy a parlament esetleges felosztatásának okait majdan a szabadelvű párt keblében kell keresnünk. De tudunkkal ez a helyzet még nem állott elő, de talán a költségvetési vita folyamán, részben megváltozik e tekintetben is a helyzet. Éppen azért különös fontossággal bír a mostani költségvetési vita, melynek eredménye elé indokolt kíváncsisággal nézünk.

R.

Politikai hírek.

A képviselőház ülése. Budapest, nov. 11. A képviselőház mai ülésén Bánffy báró miniszterelnöknek a Polanyi-féle interpellációra szombaton adott válasza felállással tudomásul vétetett.

Erdély Sándor miniszter az interpellációnak ő hozzá intézett részére külön fog válaszolni. Egyébiránt közte és a miniszterelnök között e kérdésben nincs nézeteltérés és a kabinet ebben ez ügyben is teljes szolidaritásban van.

Ugron Gábor óriási derűtség közt a házszabályokhoz szól, azt vitatva, hogy Fejérváry báró miniszternek szombaton nem volt joga beszélni.

Elnök ismétli, hogy ehhez a miniszternek törvényadta joga volt.

Képviselőházi alelnökké Darányi helyébe Tóleszky István választott meg 161 szavazattal, Szederkényi Nándor 41 szavazata ellenében.

Következett a költségvetési vita folytatása.

Szászváry függetlenségi üres padok előtt beszélt a budget ellen.

Sima Ferenc határozati javaslatban utasíttatni kéri a kormányt, hogy nyújtson be törvényjavaslatot a munkás kérdés rendezése érdekében.

A kormány hangulata. Budapest, nov. 11. A képviselőházban szombaton fölmerült véletlen inzidensnek semmiféle jelentősége nincsen és a kormány keblében az egyetértést teljességgel nem zavarta meg.

Alaptalan hír. Budapest, nov. 11. Teljesen alaptalan az arról szóló hír, hogy tavaszkor általános képviselőválasztások lesznek.

Apponyi beszéde. Budapest, nov. 11. Apponyi Albert gróf tegnap Kassán beszédet tartott, a mely hadüzenet volt a szabadelvű párt ellen. Kijelentette többek közt, hogy a fúziót saját programja elleni árulásnak tartaná.

A függetlenségi pártok Apponyi fegyverbarátságot ígért.

A „nemzeti aspirációkról” és a néppártról Apponyi mélyen hallgatott, a mi föltétele volt annak, hogy a diszsidensek és néppárti elemek hozzá csatlakozzanak.

A kassai hűhót előre küldött budapesti ügensek készítették elő.

A kassai beszéd rendkívül megkönnyíti a szabadelvű párt helyzetét és megszabja jövőre magatartását, a melynek jelszava: együtt maradni és gyarapítani a párt erőt a reakzionárius elemek szövetségével szemben.

Gazdasági kiállítás Sepsi-Szentgyörgyön.

A „Háromszékmegyei gazdasági bizottság” által Sepsi-Szentgyörgyön f. évi okt. 27-től nov. 4-ig rendezett gazdasági kiállításon résztvevők a gazdasági termények, eszközök és gépek csoportjában „Disz- és diesérő oklevéllel,” az állatkiállításon résztvevők pénzjutalmakkal, disz- és diesérő oklevelekkel tüntették ki.

Az állatkiállításon a kitüntetésben részesültek kimutatása közöltetett: a gazdasági termények, eszközök és gépek kiállítói közül következők nyertek „Diszoklevelet”: Barabás Elek (Márkosfalva), Faluvégi András (Árkos), Székely György (Kilyén), Keresztes Ede (Léczfalva), Potsa József (S.-Szentgyörgy), Eperjesy Pál (Peselnek), Opra András (Peselnek), Opra József (Peselnek), Kovács Ferenc (Peselnek), Sándor István (S.-Szt.-Iván), Joós Elek (K.-Borosnyó), br. Szentkereszt Béla (Árkos), Hadnagy Gyula (Dálnok), Hadnagy Vince (Dálnok), gr. Mikes Zsigmond (Bodola), Kádár Lajos (Laborfalva), Ince Manó (Angyalos), gr. Nemes János (Hidvég), Temesváry testvérek (Uzon), Péter Gergely (Etfalva), Nagy István (S.-Szentgyörgy), Csia Ilona (Kovácsna), özv. Vitályos Béláné (S.-Szentgyörgy), Demeter Róbert (K.-Vásárhely), Deák Anna (Gelence), Árvaíu- és szeretetház (S.-Szentgyörgy), Felsőnépiskola (Baróth), Balázs József (Peselnek), Benedek Jánosné (S.-Szentgyörgy), Pap György (S.-Szentgyörgy), Gyárfás Győzőné (S.-Szentgyörgy), Gábor Péter (K.-Vásárhely), Erzsébet leány árvaház (K.-Vásárhely), Gernárd Antal (S.-Szentgyörgy), Gernárd János (S.-Szentgyörgy), gr. Bély Tivadar (Bodola), Tompa Miklós (S.-Szentgyörgy), Molnár Jenő (S.-Szentgyörgy), Csukor-gyár (Botfalva), Tompa Imre (K.-Borosnyó), id. Gördi Ferenc (S.-Szentgyörgy), Görög Pál (Kilyén), dr. Sinkovits Ottó (Szentkatolna), Erdőgondnokság S.-Szentgyörgy, Hungária műtrágya gyár (Bpest), Magyar kir. államvasutak gépgyára (Bpest), X. ker. Kultur-mérnöki hivatal (Brassó), Hofherr és Schrantz gépgyár (Bpest).

Diesérő oklevelet nyertek: Török István (Gelence), Egeresi műtrágyagyár (Egeres), Nagy György (S.-Szentgyörgy), Bajkó Barabás (Papolez), Kis Lajos (S.-Szentgyörgy), Németh Róza (S.-Szentgyörgy), Glatz Ferenc (Bpest), özv. Cserei Jánosné (Imecs-falva), Állami építészeti hivatal (S.-Szentgyörgy), Halász Dénes (S.-Szentgyörgy), Satori Miksa és Mór (Bpest), Szinta Sándor (Gidófalva), I. F. Zeibig (Nagyszob), Jakab Álmós (S.-Szentgyörgy), Keres Pál (S.-Sz.-király), Sztanku András (K.-Borosnyó)

Barabás Gyula (Márkosfalva), Balog Dánielné (Martonfalva), Zágóni Sándorné (Étfalva), Pírbát Mihályné (Árkos), Veres Áronné (Árkos), Antalfi Lajos (Árapatak), Koleza Ignác (S.-Szentgyörgy), Imre István (Fotos), Bedő Juliánna (S.-Szentgyörgy), Komán György (S.-Szentgyörgy), Szilveszter József (S.-Szentgyörgy), Remenyik Kálmán (S.-Szentgyörgy), Czell Ignác (Martonfalva), Mihály Elekné (S.-Szentgyörgy), Balázs Gyula (Fotos), Keresztos Gyula (Szaesva), I. Flieger (Rétfalva), Altörja község (Altörja), Barabás Károly (Árkos), Panti István (Körspatak), Fejér Manó (S.-Szentgyörgy), Gelei Mózes (Árkos), Orátor B. József (Körspatak), Tegző Sándor (Árkos), Ince Kálmán (Uzon), Csizsér Mihály (Árkos).

Sipos Samu.
a kiállítás rendezője.

CSARNOK.

Jámbor Están egyházi levelei a szerkesztőhöz.

LXXXVIII.

Téns Szerkesztő Ur!

Műmán elvégeztük a vetést s az országos gyülekezetben pedégen most kezdették a kölesévetést. A munkó nem került sokba, de mán az igazándi köleséges vetés, mit az téns követ urak végeznek, met mivelhogy annyé esemáj dologt eszve-vissza beszélnek, hogy még a közes Czerna szabónak es sok vóna. Móriez zsidó aszon-gya, hogy az veres tollas honapák éppen ugy esinálnak, mint az Móduvát járó Czifra Kati, ki azval akar magának becsületet szerezni, hogy mindég mást czírmol. Hát bizony ökome es elmosdott tölle, de az veres tollasok sem fogják a sok esármálásval az hazát megmenteni. Móriez zsidó azval ágál, hogy csupán az ő fájín náeziójának vagyon meg azon tulajdonsága, hogy lármázással nagy dógot tud csinálni, a mint az szent írásban is meg vagyon írva, hogy egyszer valamikor egy háborúnak alkalmas-ságával az zsidók addég kiabáltak, míg Jerichó falai eszveomlottak, de az veres tollas próféták heába abagoknak az országos gyülekezetben, met az gubernium épülettje nem fog eszveomlani az sok fonesika beszédétől. Hát ebben az zsidónak igaza vagyon, mert valamiképen kántor komám Csunyi kutyája heában ugattya meg esténként az jámbor pófájú holdat, azonképen az veres tollasok es hiában szidgyák az téns kormányt, met rá sem henderint. A mi pedégen Móriez zsidónak azon szózatját illeti, hogy csak az zsidó tud lármázni, aszondom, hogy tróbalják meg Bécsbe, hogy mit tudnak. Nálunk ur az zsidó, de az esászári székelő városban megakarják a nimeket öket enni. Mégos hunczut az nime, vagyon neki elegendő esze, azét akarja az szegény zsidókat felfalni, met minden héber egy kész fokhagymás rostélyos, a mivel hogy az sok fokhagyma evéstől husik fájín smakkot kap s osztán az antiszemiták még öletben jól megpotyolják minden alkalomval az husikat, ugy hogy éppeg csak az tűzhöz kell öket tenni. Bécsbe tessékse az zsidó komáknak megmutatni, hogy mit tudnak! Ott még falus birónak es oiant választanak, kinek szája mindétig tele vagyon zsidó-zsidó szóval, s o mián esztán vót es ottan ojan ribilió, mient még nem látott az a vén nime város. Ebből az végén es az lósen, hogy az zsidók mind az munk hazánkba betörnek s akkoron nemes Kárbahágó községére es jut még vagy kettő, mely környülmény az italbeli jutányosság szent pontjából csak hasznunkra fog válni. Azét hát Móriez pogártárs nem sajnáj kontóra még egy kús bort adni, met különben az jevendőbeli másik regálás zsidóhoz menyek.

Mű pedig kántor komám innánk egy esepet! Kárbahágó, 1895. nov. 11.

Maradtam
tisztelvtel becsületvel
Jámbor Están
egyházi.

Irodalom.

— **Petőfi és Bem.** „Az 1848—49-iki magyar szabadságharc története című füzetes vállalatból most jelent meg a 47-ik füzet, amelyben Gracza György

igen élénken, s több új adat felhasználásával esoteli Petőfinék Bemhez való mély ragaszkodását. A füzetnek ez a része nemesak édekes, hanem irodalom történeti becses is bír. A füzet egykoru képei ezek: Tóth Ágoston honvédezedes. Részlet a nagyszebeni esatából. (Egykoru kép.) A tómbási szoros védelme. (Eredetije a bécsi esászari udv. levéltárban.) Az orosz hadsereg tábori oltárképe. (Az aradi 1848-49-iki ereklyemúzeumban őrzött eredetije után.) Iglo város égése 1849. febr. 3-án. A gr. Kreith-féle gyűjteményből.) Orosz tábori tűllő. (Az aradi ereklye-múzeumból.) A nagysallói esata vázlata. (1849. ápril 19-én.) A román sáncok ostroma. (Egykoru vázlat után.) Windischgrätz bevonulása Budapestre 1849. január 5-én. (Egykoru kép.)

— **A Szalay-Baróti-féle „Magyar Nemzet Története”-ből a Wodianer-czég e nagydíszú milenáris kiadványából, a szokott pontossággal megjelent a 26-ik füzet, mely I. Ulászló uralkodását és Hunyadi János kormányzóságát tárgyalja. Mindkét fejezet az elhunyt Szalay József tollából ered, de Baróti Lajos megtette rajtuk mindama változtatásokat és bővítéseket, melyeket az újabb történeti kutatások magukkal hoztak. A füzet illusztráció részeken élén egy gyönyörű kettős műlap áll, mely pompás, színes lenyomatban mutatja Wágner Sándor híres festményét: „Mátyás király legyőzi Kólobárt.” A reprodukció valóban művészi értékű és bármely külföldi munkában is méltán csodálatot keltene. A szívegbe nyomott illusztrációk is egytől egyig éredekeseek. Ott van pl. Erzsébet királyné arcképe, a bécsi es. udv. múzeum egy VI. századbeli festménye nyomán, ott van a várnai esatatr és egy Várna melletti török szent sir, melyet a füzet Wangenheim B. várnai német alkonzul eredeti felvétele után közöl, ott van a várnai esata tervrajza. III. Frigyes esászár egy medaillon-képe számos érem, stb. Így ez a füzet is minden tekintetben kielégíti a nagy munkához kötött várakozásunkat. A Szalay-Baróti-féle történet füzeteként 30 kr-ával kapható a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) könyvkiadó czég-nél Budapest, Andrassy-ut 21, amely igen jutányosan szállítja a műhöz készült remek kivitelű bekötési táblákat is. A füzet képei következők: I. Ulászló király arany pénze. Osarini Julián emlékére és aláírása. I. Ulászló poesétje. I. Ulászló király aláírása. A várnai esatatr (eredeti fényképről.) I. Ulászló ezüstpénze. Ezüstpénz a kormánysszünet idejéből. III. Frigyes esászár.**

Ujdonságok.

— **Új albiró.** Ő felsége, az igazságügyminiszter előterjesztésére, kinevezte Gáspár István székelykereszturi járásbíróági aljegyzőt a gyergyó-szentmiklósi járásbíróshoz albiróvá.

— **Időjárásunk** oly esodálatosan enyhe, mire nem igen tudunk példát a mi időjárásunk történetében. E hét elején reggel 7 órakor 10 R° melegei mutatott a hőmérő. Az utóbbi napokban az éjjeliek lehültek, de a nappalok enyhék s kellemesek, s hogy a tél egyhamar beköszöntsön, attól épen semmi ok sines ezuttal tartani.

— **A közdi-vásárhelyi jótékony nőegylet** a 3-ik s ez évben utolsó fillérestélyt f. hó 16-án Zayzon Lázárné, Balog Gyuláné és Fejér Károlyné urhölgyek védnöksége alatt fogja rendezni. Ez esélyre szívesen hívjuk fel olvasóink figyelmét nemcsak a jótékony ezél érdekében de a program érdekeségénél fogva is.

— **Miniszteri köszönet.** Itj. Tóth István közdi-vásárhelyi lakos és neje szül. Szabó Róza, a közdi-vásárhelyi községi elemi iskola javára 100 ftos alapítványt tettek. A vallás- és közoktatásügyi miniszter nevezetnek, a tanügy előmozdítását ezölő ezen hazafias áldozatkészségükért köszönetét és elismerését nyilvánította.

— **Törvényhatósági képviselők választása.** Zabolán folyó hó 6-án megtartott törvényhatósági képviselő választáson az eddigi képviselők Hadnagy Károly és Csokme Ádám helyett, Balogh Mihály és Kónya Ferencz választattak meg. A választás elég érdeklődéssel folyt le, mennyiben 5 jelölt volt és 210 szavazból 146 szavazott le.

— **Gyujtogatás.** A múlt évben nagy-borosnyói lakos Propper Ignác, keresés-mester istállója és műhelye felgyújtás következtében teljesen porrá égett — ugy, hogy még a legszükségesebb munka-

eszközök sem voltak megmenthetők. Folyó hóban már 2 ízben gyújtattott fel háza esti 8—9 óra tájban! . . . S igazán csak a véletlen szerencsének köszönhető, hogy idejekorán észrevételezett s így nagyobb kár nem esett. De szomorú az, hogy a szegény ember nem tudja, mire hajtja le fejét ily állapotot tekintve . . . mert tettes nincs . . . !! Az illetékes hatóság figyelmébe ajánlatik.

— **Nyilvános köszönet.** A közdi-vásárhelyi jótékony nőegylet II-ik fillérestélyén 44-en fizettek felül 14 ft 89 krt. Összes bevétel 42 ft 65 kr. Fogadják a nomesszivó adakozók az egylet hálás köszönetét.

— **Részvét felirat József Főherczeghez.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara legutóbb tartott teljes ülésében jegyzőkönyvileg kifejezést adott fájdalomának a József Főherczeg Ő Felségét, fia László Főherczeg Ő Fensége gyászos és korai elhunytá által ért nagy veszteség fölött s őszinte fájdalmát és részvétét, ugyanazon üléséből a Főherczeg Ő Fenségehez intézett alábbi feliratban is tolmácsolta:

2907. sz.
1895.

Császár és királyi Főherczeg!
Fenséges Urunk!

Mint minden magyar ember szívét sajnó fájdalommal töltötte el, ugy kamaránkat is mélyen megrendítette azon pótolhatatlan nagy veszteség, a mely Fenségedet, Fenséged legmagasabb családját, valamint az egész uralkodó Házat és nemzetünket érte a mindannyia reménységének és büszkeségének — László Főherczeg Ő Fenségének élté virágjában, oly váratlanul történt gyászos és megdöbbentő elhunytá által.

Tudjuk, hogy ily mérhetlen fájdalom meggyógyítására, mint a melyet a Mindenható bölcsességével Fenségtök osztályrészeül juttatott, gyógyír nem található; nyújtson azonban némi vigaszt és enyhülést azon tudat, hogy a Fenségtök égető kebléi fájdalmában az egész ország s ebben a magyar nemzetnek minden érző fia a legőszintébb részvétellel osztozik.

Méltóztassék kegyesen megengedni Fenséged, hogy a székelyföld közgazdasági érdekeit képviselő kamaránk is, mint a nemzeti közérzület részese, a megrendítő veszteség miatt érzett mély bánatát és őszinte nagy fájdalmát tolmácsolhassa, a melyeknek a megrázó gyászeset után a mai napon első ízben tartott teljes ülésében jegyzőkönyvileg is kifejezést adott.

A Mindenható adjon a Fenségtök sajnó sebéro és fájdalmára onyhító balzsamot!

Mély hódolattal

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarának 1895. évi szeptember hó 28-án tartott teljes üléséből Fenségtök logalázatosabb szolgálai:

Tauszik B. Hugó s. k. Sz. Szakáts Péter s. k.
elnök. titkár.

Erre a Főherczeg Ő Fensége a következő meleg hangon írt táviratban mondott köszönetet:

„Kereskedelmi és iparkamarának Marosvásárhely. Fogadják szívvel, hálal köszönetem kifejezését oly meleg részvétiratkért. József főherczeg.”

— **Kereskedők figyelmébe.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudatja, hogy a temesvári kereskedelmi és iparkamara kivitelű irodát létesített, a mely a nevezett kamara kerületében levő vállalatok szállítóképességre és hitelviszonyaira vonatkozó megkeresésekre gyorsan, bizalmasan és ingyen szolgál felvilágosításokkal.

— **Faanyagok szállítása.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudatja, hogy a m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetősége részére az 1896. évben szükséges deszkák, léczek, pallók és egyéb puha, valamint keményfa anyagok szállítása iránt a nevezett üzletvezetőséghez folyó évi deczember hó 2-áig lehet pályázni.

— **Vasuti szükségletek.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara közudomára hozza, hogy a m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetősége részére 1896-ban szükséges különféle anyagok, u. m. fagygyugyertya és szappan, továbbá talicskák, veszősoprók, fedőesernyek stb. szállítása iránt a nevezett üzletvezetőséghez folyó hó 30-áig lehet pályázni. A közelebbi felktelek a kamara irodájában megtekinthetők.

— **Erős elhatározás.** Egy eseléd elhatározta, hogy mikor a czukorrépa be lesz takarítva, a sárga földig leiszsa magát s ezen nemos elhatározását közölte nem csak eseléd társával, hanem gazdájával is. Eljött a nagy idő, midőn a répa beszállított s emberünk alaposan mekítvén az ivásnak s minokutána elkészült és egy egész sor közrendőri kibágást elkövetett, felkereste ama bizonyos s árga földet, mely határvonalat szokott képezni a legteljesebb részegségre s minokutána azt megtalálta az út közepén, lefeküdt és aludta az alaposan becsipettek mély és igaz álmát. Az a gondviselés, melynek hivatáskörébe tartozik a berugott emberek testi épsége felett őrködni, oltalmazta az erős elhatározású férfit a jövő menő szekerek elgázolásától, míg a rendőri őrárat átvette a gondviselés szerepét s beszállította a dutyiba.

Mezőgazdaság.

A rétek és legelők javításáról.

A belterjes gazdálkodás a réteket és és legelőket hova tovább kisebb térre szorítja és helyüket mesterséges rétek és szántóföldi takarmánynövények foglalják el. Csak hogy az ily mesterséges kaszálók még alig tehetnek számot és óriási mennyiségben terünelnek az ily rétek és legelők, melyek semmifélejavítás és gondozásban nem részesülnek.

A rossz füvet termő rétek legjobban feltörés és új bevetéssel javíthatók, míg ellenben az ily réteket, melyek jó füvet teremnek, kár feltörni, mert ha azt helyesen gondozzuk és javítjuk, jobb rétet fogunk nyerni, mintha azt feltörve, különféle fűmaggal bevetünk.

Minden vidéknek megvan a természet által megalkotott fűfélése, a mely azon a vidéken legjobban diszlik és ha ezek jó fajta fűvek, úgy ezek javítására és szaporítására kell törekednünk. Ez által jobb sikert érhetünk el, mintha a drága pénzén vásárolt fűmagvakat vetünk, mert ezen különféle fűveket is előbb-utóbb csak azon fűfélék fogják kiszorítani, melyek előző képezték a rét legnagyobb részét.

A rétet rendszeresen akkor szokták kaszálni, mikor a fűvek tulnyomó része teljes virágjában van ez helyes eljárás igen mert akkor nyerjük a legtöbb szénát. De viszont arra nem sokan gondolnak, hogyha a rétet sok éven keresztül mindig akkor kaszáljuk, mikor a legjava fű virágzik, akkor idővel csak az elvényt zombékos szártövek és a korábban beérett gyomok magvaiból kelt új gyomok maradnak meg.

Ebből kifolyólag a java fű elvényt szártöveit lassankint a mindig szaporodó gyom szorítja ki és idővel annyira elgyomosodnak a rétek, hogy a széna értéktelené válik.

Ezzel egyáltalán nem azt akarom mondani, hogy a réti fűveket minden évben hagyjuk beérni, mert ezáltal mindig rossz szénát nyernénk. Hanem igenis legezelszerűbb lesz a rétet legalább 8–10 forgóra boosztani és minden évben egy-egy darabot teljes beéredésre meghagyni. Ezt a forgót beérés után lekaszálni jól megfogadjuk s biztosak lehetünk arra nézve, hogy egy nyári záporos után óriási mennyiségben fognak az új fűvek előbujni. A lekerült kevés elvényt kérés szénát pázolva vagy pedig birkákkal etetve mindig értékesíthetjük.

A réteken található gyomfoltok különösen azért veszedelmesek, mert a réti fűvek virágzása idejkor magvaikat rendszerint már elhullasztották. Szükséges ezért a gyomos foltokat akkor, mikor legjavában virágoznak, lekaszálni vagy lekaszálni, miáltal azok lassankint kipusztulnak.

A legelőket is legezelszerűbb volna fordákra osztani és évente bizonyos területen megérni hagyni a fűveket, de miután az azokon keresztül nem vihető, oda törekedjünk, hogy a hasznos fűveket a fejlődésben ne hátráltassák. Azért szükséges, hogy minden pásztorembernek az legyen a kötelessége, hogy ősztökés végé botjával a gyomokat kiszürkálja, a mit a pásztörök némi jutalmazásával lehet legjobban elérni. Az ily eljárással sok helyen igen szép eredményt értek már el.

Ugy a réteket, mint legelőket, kora tavasszal lánchaboronával megboronálni szükséges, hogy ezál

tal a vakondtúrások szíjjelhuzassanak és a levogónak a gyökérzetéhez való behatolását lehetővé tegyék.

Ezen egyszerű és esekély költséget igénylő eljárással kezelt rétek csakhamar kitünnek a többiek közül és ugy minőség, mint mennyiségben a rájuk fordított esekély költséget és fáradságot busásan megtérítik.

Az itt említett egyszerű eljárásnál sokkal jobbak és költségesebbek is vannak alkalmazásban, de azért, ha az ily rétek, melyek még eddig semmiféle kezelésben nem részesültek, ily módon kezeltetnek, szénatermésünk ugy minő, mint mennyiségileg bizonyára emelkedni fog.

Martin Péter.

Tudományos apróságok.

London statisztikája.

London város tanácsa éppen most adta ki ezen világ város statisztikáját 900 oldalos folió kötetben. Feltűnő hogy London népessége 1801 óta, az 1881–1891-diki évtized kivételével, állandóan nagyobb arányban gyarapodott, mint Angliáé. A város lakosainak száma 4.211.743. Ezek közül csak 65% született Londonban. A város területén egy négyszögkilométerre 18.000 személy esik. Az 1892. évben a születések száma 132.328 volt, a halálozásoké pedig 86.833; ezek közt 40% 5 éven aluli gyermek. Házasságot kötött 74.382 személy. A munkások közül 190.000 a kézműves; 391.000 a eseléd, 340.000 a kereskedő, s egy millió az iparos. Ezen utóbbiak közül 115.000 a kőműves és ács, 116.000 mechanikus és napszámos és 200.000 (köztük 70% nő) ruházati cikkek készítésével foglalkozik. — 1892-ben 1000 lélekre 2271 halálozás esett, s így az egészségi viszonyok Londonban kedvezőbbek, mint sok más angol nagy városban. A város egészségszolgálya kiadására 1891–92-ben 621.000 font sterlinget költött, jótékonyági célokra pedig 2.500.000 fontot. Ugyanazon időben a házi és utcai szegények száma 114.531-re emelkedett, s a város ezek eltartására 2.473.514 fontot fordított. Az utazák tisztításánál az 1891–2-diki télen 12.000 szegény ember volt elfoglalva.

A dollar jubileuma.

A múlt év október 15-én ünnepelték meg a dollar széleszetendős jubileumát. 1794. július 18-án küldött a marylandi bank egy fél millió frankot a filadelfiai pénzverő intézetbe, hogy dollárokat öntsenek belőle. Az új pénz október 15-én érkezett vissza a marylandi bankba, a honnan azután forgalomba került. Az akkor kibocsátott 1785 dollárral vette kezdetét az a dollárradit, a mely azóta oly széles moderben folyik az Egyesült Államokban. A mostanig lelt száz évben három és fél milliárd ezüst dollárt, továbbá hét milliárd arany dollárt vertek. Az első dollárok verése azonban messze mögötte maradt az azóta vert dollároknak, a melyben a sas egy megvadult ludhoz hasonlít, a szabadság nemtőjének az areán pedig valami esendes butaság tükröződik.

Hangyák harcza.

Texasban gyakran található egy nagy, rendkívül vékony, természetű, tarantella alakú pók, a mely körülbelül öt hüvelyk hosszú és erősen zöldes színű. Egy vadász egykor egy ilyen pókra bukkant s kísérletképen beletette egy hangyabolyba oly módon, hogy egy a végén meghasított pálczába szorította, úgy, hogy a pók nem tudott elszökni, de nem is sérült meg. Ezután figyelemmel nézte a következő igen érdekes jelenetet. Mivel meglehetősen hűvös idő volt, nagyon kevés hangya volt a bolyon kívül. Ezek a tarantella leese után rögtön körül fogták azt, egy perczig figyelmesen nézték s akkor egymásután a legnagyobb gyorsasággal rohantak bolyukba. A pók egész nyugodtan feküdt helyén s csak apró éles szemével nézett időről időre a hangyákra. Egyszerre a hangyabolyból egész sereg harc ezos tünt elő s jellemzőleg mind egy és ugyanazon nyílason, bár az előbbi hangyák egyenként különböző helyeken mentek be. Legelőbb egy nagy hangya jött s az utána következők oly sűrűn voltak egymás mellett, hogy az egész nagy, fekete szalagnak látszott. Mintegy 4 hüvelyk távolságban a póktól kör alakban sorakoztak s minden tétovázás nélkül megrohanták az ellenséget. A vezér a pók egyik szőrös lábát ragadta meg s a többi hangyák is hozzácsatlakoztak. Másfél perczbe sem került, a pók

egész testét elborították a hangyák. A pók először megtámadott lábát vissza akarta húzni, de mivel ez a kísérlet nem sikerült, még szabad tábaival másfél hüvelyknyire vonszolta odább magát. Azonban ezen idő alatt már teljezen ellepték a hangyák s igyekeztek őt helyére szorítani. A pók a feje közelébe jutó hangyák közül hármat megharapott s azok elpusztultak, de azután már képtelen volt az ellenállásra, s alig négy percz múlva megölték a hangyák. A hangyák harapásából nem jött ki vér, de különösen a fej közelében, hol a harapások legmélyebbek voltak, nagyon lehetett látni a küzdelem nyomait. Alig hunyta be a pók a szemét, midőn a hangyák egy része a fejről leszállott. Véletlenül azonban a pók egyik lába megrándult s erre a hangyák ismét visszarohtak helyeikre s ott maradtak, míg az utolsó életjel is megszűnt. Ezután meglehetősen nagy megerőltetéssel elvonszolták a pók tetemét. A lapos tetőn nehezen ment a dolog, de a lejtőn annál gyorsabban. Midőn a boly aljára értek, ott hagyták a hullát s egy részük visszament a bolyba, a többi pedig folytatta megkezdett s a pókkal való harcztól félbeszakalt munkáját.

Apróságok.

Hogy van?

— Hogy van a férje, nagyságos asszonyom?
— Ugy, a hogy én akarom.

A katonai lövőházban.

Kapitány (a tartalékos szakaszvezetőhöz, a ki szemüveget visel): Maga szemüveggel lő?
Tartalékos: Nem, kapitány ur, fegyverrel.

Kérdés.

Miért hívják a Mannlichert ismétlőfegyvernek?
Mert minden lövés után ismét lő.

Rölviasott.

Az udvarló: Ó angyalom, Irmám, mondja ki azt a szót, mely engem a halandók legboldogabbjává tenne.

Irna (együttal gazdag örökösnő): Pénz!

Apa és fia.

Az apa (a ki minden este segít fiának foladatát elvégezni): Mit mondott a tanító ur, mikor ma átnözte a foladatodat?

A fia: Az mondta, hogy napról-napra jobban butulok!

Nyílttér.*

ELJEGYZÉS.

Mancz J. ácsmester és neje Welsch Teréz tudatják, hogy fiuk: Mancz Miklós, építész-mérnök eljegyezte özv. Elekcsnót, sz. Steiner Zsófiát Budapesten.

Hirdetések.

Hamisított fekete selyem. Egessünk 1. egy kis mintát a venni szándékolt selyemből s a hamisítás rögtön kiderül. Mert, míg a valódi s jól festett selyem az elégtőlénél nyomban összepödördik és csakhamar kiszárad, maga után esekély barna hamut hagyván, addig a hamisított selyem (mely zsíros szinű, szalonnás lesz és könnyen törik) lassan tovább ég (minthogy rostszálai a festanyagtól telítetten tovább izzanak) és sőt tét barna hamut hagy maga után, mely valódi selyem módjára soha össze nem pödördik, csak meggörbül. Ha a valódi selyem hamuját összenyomjuk, elporzik, a hamisítványé nem. — **Henneberg G.** (es. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben, házhoz szállítva, postabéres vámmentesen szívesen küld bárkinek is mintákat, akár egyes öltönyökre való, akár egész végeken levő valódi selyem szöveteiből. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

* E rovat alatt közlőttekért felelősséget nem vállal a szerk.

- 1) Alispán
- 2) Főjegyző
- 3) 2 aljegyző
- 4) Pénztárnok
- 5) Pénztári ellenőr
- 6) Árvaszéki lakos
- 7) 2 árvaszéki ülnök
- 8) Árvaszéki jegyző
- 9) Tisztii ügyész

Potsa József,
főispán.

Védjegy.

Egy üveg 1 és 2 korona.

Kapható: K.-Vásárhelyen Kovács Fe-
renez ur gyógyszeráránban, a hol azonk-
vül raktáron vannak a Sas-gyógytár világ-
hírű szereiből következők: Dr. Heuffel-féle
gyomorösszehúzó; Dr. Heuffel-féle vértisz-
tító labdacsek; Sassaparilla kivonat; bá-
náti növényenyő; Herkulesfürdői kösz-
vényesze; injectio és capsules vegetales;
húgosi lázú kenőcs; fülolaj; szemvíz; an-
gol csudabalsam; antibetán stb.

Sas-gyógytár, Lugoson 8^a sz.

 olcsó áron
felvételnek.

Állomások	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat	Állomások	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat
Brassó (vendéglő)	regg. 5.08	este 7.43	d. u. 2.45	Medgyes	regg. 10.55	éjjel 12.46	
Botfalva	5.39	8.07		Kis-Kapus (vend., elág. Szab. felé) (érk.)	11.14	1.00	
Földvár	5.58	8.23			11.29	1.18	
Mogyorós	6.17	8.43		Tövis (vend., elágazás Arad felé) (érk.)	d. u. 1.10	2.49	este 7.59
Apáca	6.36	8.57			1.45	3.42	" 8.06
Köpecz	6.55	9.16		Nagy-Enyed	2.11	4.03	
Agostonfalva	7.02	9.22		Kocsárd (vend., elágazás Maros- Vásárhely felé) (érk.)	2.56	4.37	
Alsó-Rákos	7.19	9.38			3.06	4.41	
Homoród	7.45	10.02		Gyéres (elágazás Torda felé)	3.43	5.15	
Kacsa	8.02	10.15			3.53	5.21	
Bene	8.23	10.36		Kolozsvár (vendéglő)	4.45	regg. 6.45	10.45
Erked	8.43	10.51			este 6.14	7.00	11.01
Héjasfalva (elág. Udvarhely felé)	9.12	11.16		Nagy-Váradi (vendéglő)	10.44	11.17	2.19
Szegesvár (vendéglő)	9.13	11.32			11.04	d. u. 11.32	2.26
	9.35	11.39		Budapest	regg. 7.00	este 6.20	regg. 7.25

Kézdi-Vásárhely	indul reggel	Sz. v.	dél előtt	Sz. v.	dél után	V. v.	Brassó	ind. reggel	Sz. v.	V. v.	Sz. v.
Imecsfalva		4.56		10.25		2.37	Szász-Hermány		5.20	reggel 8.50	dél után 3.01
Páva-Zabola		5.09		10.38		2.54	Prázmár		5.35	9.09	3.16
Kovácsna		5.22		10.51		3.11	Kökös		5.53	9.33	3.34
Barátos		5.38		11.08		3.43	Uzon		6.04	9.46	3.45
Nagy-Borosnyó		5.55		11.24		4.08	Kilyen		6.15	10.06	3.57
Eresztevény		6.07		11.38		4.27	Sepsi-Szentgyörgy		6.27	10.21	4.09
Sepsi-Szentgyörgy		6.24		11.55		4.48	Eresztevény		6.45	10.49	4.27
Kilyén		6.54	d. u.	12.25		5.28	Nagy-Borosnyó		7.07	11.17	4.49
Uzon		7.02		12.33		5.38	Barátos		7.24	11.47	5.07
Kökös		7.15		12.46		5.54	Kovácsna		7.45	12.16	5.28
Prázmár		7.25		12.56		6.07	Páva-Zabola		8.08	12.42	5.16
Szász-Hermány		7.45		1.16		6.34	Imecsfalva		8.19	1.01	5.57
Brassó	érk.	8.01		1.32		6.54	Kézdi-Vásárhely	érk.	8.31	1.19	6.09
		8.15		1.46		7.12			8.45	1.37	este 6.29

Ifj. János Mózes-nél K.-Vásárhelyt.